

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking: Policy Analysis in political science

Aquina, H.J.

Citation

Aquina, H. J. (1971). Boekbespreking: Policy Analysis in political science. *Acta Politica*, 6: 1971(3), 310-311.

Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451361>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451361>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Austin Ranney, ed., Political Science and Public Policy, Chicago (Markham Pub. Co.) 1968, 287 p., \$5.95 hardcover.

Ira Sharkansky, ed., Policy Analysis in Political Science, Chicago (Markham Pub. Co.) 1970, 476 p., \$8.00 hardcover, \$5.00 paperbound.

Een van de eigenaardigheden van de wetenschap is dat de beoefening van bepaalde takken van wetenschap zich concentreert om bepaalde personen en plaatsen, en dat de aandacht voor bepaalde onderwerpen in de tijd niet constant is maar onderhevig aan een zekere mode.

Zo is de laatste jaren in de politicologie een toenemende belangstelling te constateren voor onderzoek naar het overheidsbeleid, met name naar de inhoud en de effecten ervan. Een belangrijk jaar in dit verband is 1965, toen het Amerikaanse Committee on Governmental and Legal Processes van de Social Science Research Council een conferentie belegde met als thema: de kennis en vaardigheden van de politicoloog met betrekking tot het onderzoek naar, de evaluatie van, en het adviseren omtrent de inhoud van het overheidsbeleid, en zijn verplichtingen daartoe uit hoofde van zijn wetenschappelijk bezig zijn. De commissie ging aan het werk en het resultaat was het boek *Political Science and Public Policy*, geredigeerd door Austin Ranney en verschenen in 1968 bij Markham Publishing Company te Chicago.

Twee jaar later bundelde Sharkansky een aantal eerder in tijdschriften of anderszins verschenen artikelen en gaf deze, voorzien van samenvattingen in een uitstekend inleidend hoofdstuk bij dezelfde uitgever uit onder de titel *Policy Analysis in Political Science*.

Dit uitgevershuis is als een van de belangrijkste concentratiepunten te beschouwen. In zijn 'Political Science Series', geredigeerd door Aaron Wildavsky, zijn naast genoemde boeken nog een aantal algemene publikaties verschenen op het gebied van de politicologische beleidsanalyse, terwijl in zijn serie 'Public Policy Analysis' een aantal detailstudies verschenen zijn.

De politicologische beleidsanalyse houdt zich bezig met het op systematische wijze ontwikkelen, analyseren en vergelijken van het overheidsbeleid, waarbij het vooral gaat om het vaststellen van de effecten van het beleid en het vinden van beleidsalternatieven.

Beleidsanalyse in de politicologie is op zichzelf niets nieuws. Het moderne onderzoek verschilt echter in verschillende opzichten van onderzoek van oudere datum zoals Sharkansky in de inleiding tot het door hem geredigeerde boek stelt. Allereerst ligt de nadruk op verklaring, pas op grond daarvan kan men tot het doen van aanbevelingen komen. Om tot een verklaring te kunnen komen, gaat men vergelijkend te werk, zoekt men naar economische, sociale, historische en politieke variabelen, en tracht men tenslotte ten beleidstheorie op te bouwen.

Een algemene beleidstheorie bestaat op dit moment nog niet. Wel bieden beide boeken, voornamelijk in de artikelen van de redacteuren, een aanzet daartoe in de vorm van een begrippenapparaat. Voorlopig lijkt een input - output model zoals Easton ontworpen heeft ter analyse van het politieke systeem het meest bruikbaar. Zowel Easton, als in navolging van hem Ranney, Sharkansky en de meeste van de auteurs in hun respectieve bundels, zien het politieke systeem als een conversiesysteem waarbinnen de inputs vanuit de omgeving omgezet worden in een output, namelijk het beleid. Zij maken daarbij onderscheid tussen de inhoud van het beleid en de (al dan niet bedoelde) effecten (outcomes) ervan, die via de feedback weer terugwerken op de input. In de beleidsanalyse nu krijgt de output de volle aandacht,

niet alleen als variabele die afhankelijk is van het politieke systeem en de input, maar ook als onafhankelijke variabele.

Het boek van Sharkansky concentreert zich voornamelijk op de relatie input — politiek systeem — output. Het boek bevat, na twee meer algemene theoretische opstellen, empirische studies die ingedeeld zijn naar de aard van de factoren die van invloed zijn op de inhoud van het beleid: de economie, de politieke cultuur, individuele actors en instellingen.

Tenslotte volgt een deel waarin een viertal opstellen verzameld zijn met betrekking tot de evaluatie van het beleid, waarbij ook de effecten van het beleid behandeld worden. Opvallend is dat sommige auteurs gebruik maken van een politicologisch equivalent van de economische kosten- en batenanalyse.

Het boek onder redactie van Ranney is ingedeeld naar het materiële object. Na een theoretiserend deel volgen empirische studies met betrekking tot het binnen- en het buitenlandse beleid. Het boek wordt afgesloten met een deel waarin drie opstellen de moeilijkheden en mogelijkheden van de politicologische beleidsanalyse behandelen. Dat deze nog jonge tak van de politicologie tal van mogelijkheden heeft maken beide boeken meer dan duidelijk. Dat beleidsanalyse noodzakelijk is eveneens. De inhoud van het overheidsbeleid en de effecten ervan zijn te belangrijk om ze onbestudeerd te laten. Behalve dat de politicologie het beleid uit zuiver-wetenschappelijk oogpunt behoort te bestuderen omdat het nu eenmaal een essentieel onderdeel van de politiek is, zijn er voldoende redenen uit toegepast-wetenschappelijk oogpunt. De Nederlandse rijksoverheid maakt trouwens zelf in toenemende mate gebruik van beleidsanalyses, zij het dat deze nog overwegend van economische aard zijn. Dit is waarschijnlijk te danken aan de omstandigheid dat de economie reeds verder ontwikkeld is dan de politicologie. Wat beide boeken ook duidelijk maken is dat we nog ver af zijn van voldoende politicologische kennis om inzicht te hebben in de factoren die het beleid bepalen en in de verschijnselen waarop het beleid van invloed is. Niemand zal echter kunnen ontkennen dat politicologen die zich met beleidsanalyse bezig houden werk doen dat maatschappelijk relevant is. De tendentie die in beide boeken te vinden is, is dat dit werk, wil het werkelijk relevant en vruchtbaar zijn, wetenschappelijk hetzij zuiver hetzij toegepast behoort te zijn.

Sharkansky besluit de inleiding tot de door hem samengestelde bundel met enkele opmerkingen omtrent de toekomst van de politicologische beleidsanalyse. Eén daarvan is dat hij een toenemende aandacht ziet voor de effecten van specifieke vormen van beleid en de effecten van veranderingen in het proces waarin het beleid tot stand komt. En, zo besluit hij, er is geen enkele reden waarom politicologen zich met deze problemen niet bezig zouden gaan houden. Beide publikaties leggen voldoende getuigenis daarvan af.

H. J. Aquina

R. W. Boesjes-Hommes: De geldige operationalisering van begrippen — een voorstel. Boom, Meppel 1970, 250 pp.

Een van de kernproblemen van de ontwikkeling van empirische theorieën is dat van hun operationalisering: het leggen van een verband tussen de waarneembare werkelijkheid enerzijds en het door de onderzoeker ter verklaring daarvan ontwikkelde stelsel van vooronderstellingen en begrippen anderzijds.

Voor mevrouw Boesjes-Hommes stelt zich dit probleem in de vorm van de vraag hoe men 'begrippen' aan de empirie verbindt, hoe men 'begrippen' een empirische 'inhoud' of 'betekenis' geeft.